

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtina, 14 qershor 2021
Nr. Ref.:AGJ 1807/21

AKTGJYKIM

në

Rastin nr. KI111/19

Parashtrues

Kompania e Sigurimeve “SUVA Rechstabteillung”

**Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme E. Rev.
nr. 1/2019, të 27 shkurtit 2019**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Bajram Ljatifi, zëvendëskryetar
Bekim Sejdiu, gjyqtar
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, gjyqtare
Gresa Caka-Nimani, gjyqtare
Safet Hoxha, gjyqtar
Radomir Laban, gjyqtar
Remzije Istrefi-Peci, gjyqtare dhe
Nexhmi Rexhepi, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është dorëzuar nga kompania e sigurimeve “SUVA Rechstabteillung” nga Lucerni në Zvicër (në tekstin e mëtejme: parashtruesi i kërkesës), e përfaqësuar nga Shoqëria e avokatisë “ICS Assistance L.L.C Prishtine” të përfaqësuar nga Visar Morina dhe Besnik Nikqi avokat nga Prishtina.

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesi i kërkesës konteston kushtetutshmërinë e Aktgjykimit të Gjykatës Supreme [E. Rev. nr. 1/2019], të 27 shkurtit 2019.
3. Aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës Supreme i është dorëzuar parashtruesit të kërkesës më 14 mars 2019.

Objekti i çështjes

4. Objekt i çështjes është vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të kontestuar të Gjykatës Supreme, përmes të cilit pretendohet se parashtruesit të kërkesës i janë shkelur të drejtat dhe liritë themelore të tij të garantuara me nenet 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta) në lidhje me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejme: KEDNJ).

Baza juridike

5. Kërkesa bazohet në paragrafin 4 të nenit 21 [Parimet e Përgjithshme] dhe paragrafin 1 dhe 7, të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, në nenet 22 [Procedimi i kërkesës] dhe 47 [Kërkesa Individuale] të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejme: Ligji) dhe në rregullin 32 [Parashtrimi i kërkesave dhe përgjigjeve] të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatën Kushtetuese

6. Më 2 korrik 2019, parashtruesi i kërkesës dorëzoi kërkesën në Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata).
7. Më 3 korrik 2019, Kryetarja e Gjykatës caktoi gjyqtaren Remzije Istrefi-Peci Gjyqtare raportuese dhe Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Arta Rama-Hajrizi (kryesuese), Gresa Caka-Nimani dhe Safet Hoxha.
8. Më 2 shtator 2019, parashtruesi i kërkesës u njoftua për regjistrim të kërkesës dhe një kopje e kërkesës iu dërgua Gjykatës Supreme.
9. Më 2 shtator 2019, një kopje e kërkesës iu dërgua Gjykatës Themelore në Prishtinë me kërkesë për dorëzim të fletëkthesës që tregon ditën e pranimit të vendimit të kontestuar nga parashtruesi i kërkesës.
10. Më 16 shtator 2019, Gjykata Themelore dorëzoi dokumentin e lartpërmendur në Gjykatë.
11. Më 22 tetor 2020, Gjykata kërkoi nga Gjykata Supreme që të njoftohet për praktikën gjyqësore lidhur me aplikimin e kamatëvonesës në kontestet e subrogimit të borxhit. Kërkesa drejtuar Gjykatës Supreme përveç rastit nën shqyrtim KI111/19 ndërlidhej edhe me rastet tjera por të natyrës së ngjashme KI74/19, KI09/20 dhe KI113/20.

12. Më 2 dhjetor 2020, Gjykata Supreme dorëzoi "Mendim Juridik për Kamatën i miratuar në mbledhjen e përgjithshme të Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës i 1 dhjetorit 2020, i bazuar në nenin 26 paragrafi 1 pika 1.4 të Ligjit për Gjykatat". Pjesët relevante të mendimit Juridik të Gjykatës Supreme janë reflektuar në tekstin e mëposhtëm të këtij aktgjykimi.
13. Më 28 prill 2021, Kolegji Shqyrtues e shqyrtoi raportin e Gjyqtares raportuese dhe njëzëri i rekomandoi Gjykatës pranueshmërinë e kërkesës dhe vlerësim në merita.
14. Të njëjtën ditë, Gjykata votoi, njëzëri që kërkesa është e pranueshme; dhe me shumicë votash, se nuk ka pasur shkelje të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës në lidhje me nenin 6 (1) (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Përmbledhja e fakteve

15. Nga dokumentet e dorëzuara rezulton se më 1 maj 2013, i siguruari i parashtruesit të kërkesës SB drejtues i automjetit "VE Polo" me targa 05-867-BM ishte aksidentuar me automjetin e udhëtarëve me targa E-310-EH që drejtohej nga MD, i cili ishte i siguar tek pala e paditur Kompania e Sigurimeve "Elsig" në Prishtinë.
16. Ndërkohë, në procedurë penale, Gjykata Themelore në Ferizaj me Aktgjykim penal të formës së prerë (P.nr. 1448/13, të datës 21.11.2013) kishte vërtetuar se fajtor "ekskluziv" për aksidentin e 1 majit 2013 kishte qenë MD, i siguar i palës së paditur Kompanisë së Sigurimeve "Elsig" në Prishtinë.
17. Më 11 mars 2014, Parashtruesi i kërkesës ka paraqitur kërkesë tek kompania e sigurimeve "Elsig" kërkesën për kompensim dhe që të caktohet lartësia e kamatës në 12 % bazuar në nenin 26 pika 6 të Ligjit Nr. 04/L-018 mbi Sigurimin e Detyrueshëm nga Autopërgjegjësia (në tekstin e mëtejme: Ligji për Autopërgjegjësinë).
18. Në një datë të paspecifikuar, parashtruesi i kërkesës kishte paraqitur padi në Gjykatën Themelore në Prishtinë-Departamenti për Çështje Ekonomike (në tekstin e mëtejme, Gjykata Themelore) lidhur me regresin për shpenzimet e trajtimit mjekësor dhe kompensimit për paaftësi të të dëmtuarit SB në aksidentin e komunikacionit të 1 majit 2013. Parashtruesi i kërkesës kishte kërkuar që të detyrohet pala e paditur Kompania e Sigurimeve "Elsig" që në emër të regresit t'ia paguaj shumën e përgjithshme të mjeteve në lartësi prej 80.037,04 euro së bashku me normën vjetore në lartësi prej 12 %.
19. Më 26 shtator 2016, Gjykata Themelore në Prishtinë-Departamenti për Çështje Ekonomike (Aktgjykim III. C. nr. 150/2015) (i) aprovoi në tërësi kërkesëpadinë e parashtruesit të kërkesës; (ii) detyroi të paditurën kompaninë e sigurimeve "Elsig" me seli në Prishtinë, që në emër të regresit t'ia paguaj shumën e përgjithshme të mjeteve në lartësi prej 80.037,04 euro së bashku me normën

vjetore në lartësi prej 12 %; dhe, (iii) detyroi të paditurën që parashtruesit të kërkesës t'ia kompensojë shpenzimet e procedurës.

20. Gjykata Themelore duke u bazuar në ekspertizat mjekësore dhe të komunikacionit kishte vërtetuar: (i) se i siguruari i të paditurës MD është fajtor për dëmin e shkaktuar në aksidentin e 1 majit 2013; (ii) se i lënduari SB ka pasur shpenzime mjekësore si dhe kompensim për paaftësi për punë në shumë prej 80.037,04 euro; dhe, (iii) meqenëse shkaktar i aksidentit ka qenë i siguruari i palës së paditur, Gjykata Themelore duke u bazuar në nenet 281 dhe 960 të Ligjit nr. 04/L-077 për Marrëdhëniet e Detyrimeve (në tekstin e mëtejme: LMD) vendosi që ta detyroj palën e paditur që parashtruesit të kërkesës t'ia regresoi 80.037,04 euro së bashku me normën vjetore në lartësi prej 12 %.
21. Në pjesën relevante të aktgjykimit, Gjykata Themelore kishte përcaktuar: *“Gjykata ka vlerësuar edhe pretendimet e të paditurës se paditësi nuk mund që bazën ligjore të kërkesëpadisë ta mbështet në nenin 72 të Ligjit Federal Zviceran i sigurimit social një pretendimi të tillë gjykata e refuzoj si të pabazuar pasi që paditësi bazën ligjore e ka mbështetur në përputhje me nenin 281 dhe 960 të LMD-se ku të njëjta dispozita e trajtojnë subrogimin në sigurime, edhe pretendime të tjera të të paditurit gjykata i refuzoj si të pabazura për shkak se ishin jo relevante për të vendosur ndryshe lidhur me këtë çështje civile juridike, pasi që edhe paditësi ka zbritur shumën e paguar të dhënë sipas mendimit dhe konstatimit të ekspertizës mjekësore. Gjykata e detyroj të paditurin që t'ia paguaj paditësit, shumën e gjykuara të kompensimit së bashku me normën e kamatës, në lartësi prej 12%, konform nenit 26.6 të Ligjit 04/L-018 mbi Sigurimin e Detyrueshëm të Auto përgjegjësisë e cila u llogarit nga data e paraqitjes së kërkesës për rimbursim tek e paditura 11.03.2014 e deri në pagesën definitive”.*
22. Në një datë të paspecifikuar, pala e paditur Kompania e Sigurimeve “Elsig” paraqiti ankesë kundër aktgjykimit të lartpërmendur duke pretenduar shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, konstatimit të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale. Pala e paditur po ashtu kishte kërkuar që aktgjykimi i gjykatës themelore të priset ose të kthehet në rivendosje ose të ndryshohet duke refuzuar në tërësi kërkesëpadinë në mungesë së përgjegjësisë dhe mos vërtetimit se shpenzimet janë krijuar si pasojë e aksidentit.
23. Më 5 nëntor 2018, Gjykata e Apelit (Aktgjykim Ae. nr. 240/2016) e refuzoi të pabazuar ankesën e palës së paditur Kompania e Sigurimeve “Elsig” dhe e vërtetoi Aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë (III. C. nr. 150/2015 të 26 shtatorit 2016). Gjykata e Apelit vlerësoi se gjykata e shkallës së parë drejtë ka zbatuar të drejtën materiale respektivisht nenet 281 dhe 960 të LMD-së, për shkak se nga shkresat e lëndës dhe thëniet e palës së paditur rezulton se përgjegjës për dëmin e shkaktuar ka qenë i siguruari i palës së paditur. Gjykata e Apelit shtoi se parashtruesi i kërkesës ia ka paguar të siguruarit të saj kompensimin e dëmit të pësuar dhe se me pagimin e kompensimit të gjitha të drejtat e të siguruarit kanë kaluar tek parashtruesi i kërkesës.
24. Në pjesën relevante të aktgjykimit, Gjykata e Apelit kishte përcaktuar: *“Kjo gjykate vlerëson se gjykata e shkallës së parë drejtë ka zbatuar të drejtën*

materiale respektivisht nenet 281 dhe 960 te LMD-se, për shkak se nga shkresat e lendes dhe nga thëniet e palës se paditur rezulton se përgjegjës për demin e shkaktuar ka qene i siguruari i te paditurës. Paditësja ia ka paguar te siguruarit te saj kompensimin e demit te pësuar dhe me pagimin e kompensimit te gjitha te drejtat e te siguruarit kane kaluar te paditësja. Pretendimi ankimor se gjykata do te duhej ta zbatonte Nenin 269 te LMD-se, është i pabazuar sepse kjo dispozite i referohet natyrave tjera te sigurimit (sigurimi i jetës, sigurimi pasurisë nga fatkeqësitë, etj.) andaj është i pazbatueshëm ne rastin konkret[...] Gjykata i vlerësoi edhe pretendimet tjera të së paditurës, lidhur me lartësinë e normës së kamatës, por gjeti se të njëjtat janë të pabazuara, ngase neni 26, pika 6, i Ligjit mbi Sigurimin e Detyruar nga Autopërgjegjësia, përcakton lartësinë e kamatës prej 12% nga data e paraqitjes së kërkesës për dëmshpërblim. Në rastin konkret, nga shkresat e lëndës rezulton se paditësja ka parashtruar pranë të paditurës kërkesën për kompensim me datë 11 .03. 2014, dhe sipas dispozitës së cekur kamata rrjedh nga kjo datë, andaj, gjykata e shkallës së parë drejtë ka zbatuar të drejtën materiale”.

25. Në një datë të paspecifikuar, pala e paditur Kompania e Sigurimeve “Elsig” paraqiti kërkesë për revizion të aktgjykimit të Gjykatës së Apelit duke pretenduar shkelje esenciale të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatim të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme të njëjtën ta prishë dhe çështjen t’ia kthejë gjykatës së shkallës së parë në rigjykim.

26. Më 27 shkurt 2019, Gjykata Supreme me Aktgjykim E.Rev.1/19, përcaktoi:

“(I) REFUZOHET si i pabazuar revizioni i të paditurës KS “Elsig” në Prishtinë, i paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ae. Nr. 57/2013, datë 10.6.2014;

(II) Pranohet revizioni i të paditurës vetëm sa i përket vendimit për kamatën e aprovuar, dhe ndryshohet Aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ae.nr.24/2016 datë 05.11.2018 dhe Aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë-Departamenti për Çështjet Ekonomike III. C. Nr. 150/2015, i datës 26.09.2016, ashtu që në shumën e gjykuar në lartësi prej 80,03704 €, detyrohet e paditura që paditëses t’ia paguaj me kamatën prej 8 %, duke filluar nga 11.03.2014 e tutje deri në përmbushjen përfundimtare të borxhit”.

27. Gjykata Supreme vlerësoi se gjykatat e instancës më të ulët gabimisht kanë zbatuar të drejtën materiale nga neni 382 i LMD-së në lidhje me nenin 26.7 të ligjit për sigurimin e detyrueshëm nga auto-përgjegjësia. Gjykata Supreme më tej arsyetoi se neni 26.7 i ligjit për sigurimin e detyrueshëm nga auto-përgjegjësia, përjashton zbatimin e kamatës prej 12 % për regresim borxhi çka parashikon vetëm mos trajtimin dhe rënien në vonesë të trajtimit të kërkesave të personave të dëmtuar për dëmshpërblim. Gjykata Supreme shtoi se parashtruesi i kërkesës ka të drejtë vetëm në kamatëvonesë nga neni 382 i LMD-së por jo edhe kamatë të “kualifikuar” sipas dispozitave të zbatuara nga gjykatat e instancës më të ulët.

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

28. Parashtruesi i kërkesës pretendon se Aktgjykimi [E.Rev. 1/2019] të 27 shkurtit 2019 i Gjykatës Supreme është nxjerrë në shkelje të të drejtave dhe lirive themelore të tij të përcaktuara me neni 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (1) (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së.
29. Përkitazi me pretendimet për shkelje të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, parashtruesi i kërkesës shton: *“Parashtruesi i Kërkesës konsideron se Aktgjykimi [E.Rev.Nr. 1/2019 i datës 27.02.2019] i Gjykatës Supreme karakterizohet nga mungesa e arsytimit adekuat pasi Gjykata Supreme nuk ka dhënë arsytetime të mjaftueshme dhe adekuate juridike kur ka ndryshuar Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës [Ae. Nr. 240/2016 të datës 05.11.2018] lidhur me mënyrën e llogaritjes së kamatëvonesës në lëmin e sigurimit nga auto përgjegjësia (duke ndryshuar kështu qëndrimin e vetë Gjykatës Supreme ne raste identike lidhur me normën vjetore)”*.
30. Parashtruesi i kërkesës pretendon: *“Arsyetime i Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të kontestuar me këtë Kërkese nuk përcakton fare se mbi cilën bazë juridike Gjykata Supreme ka mbështetur vendimin e saj për ndryshimin e kamatëvonesës së gjykuar nga gjykata e instancës më të ultë. Parashtruesi konsideron se referimi në nenin 26 para 7 të Ligjit 04/L018 është jo-adekuat dhe rrjedhimisht arbitrar pasi dispozita e sipërpërmendur [Paragrafi 7] as që trajton këtë çështje, dhe, më së paku korrespondon me përmbajtjen e cituar në arsyetimin e Aktgjykimit [E.Rev.Nr. 1/2019 të datës 27.02.2019]”*.
31. Parashtruesi i kërkesës pretendon se Gjykata Supreme gabimisht i referohet paragrafit 7 të nenit 26 të Ligjit nr. 04/L-018 për sigurimin e detyrueshëm nga autopërgjegjësia lidhur me lartësinë vjetore të kamatëvonesës, i cili, sipas parashtruesit të kërkesës, trajton diç krejtësisht tjetër në krahasim me atë çfarë Gjykata Supreme i referohet.
32. Parashtruesi i kërkesës konsideron: *“Aktgjykimi [E.Rev.Nr. 1/2019 i datës 27.02.2019 nuk mbështetet ne norme te caktuar juridike për përcaktimin e lartësisë se normës vjetore. Përderisa arsyetime i Aktgjykimit te kontestuar trajton institutin e kamatëvonesës, nuk ofron arsye juridike kur përcakton lartësinë e normës vjetore te kamatëvonesës. Parashtruesi i sjell ne vëmendje Gjykatës Kushtetuese se tanimë ka një praktike afatgjate te Gjykatës Supreme te Kosovës qe parimisht instituti i kamatëvonesës ne lëmin e sigurimeve te detyrueshme vendoset mbi bazën e dispozitave te Ligjit 04/L-018 si ligj i veçantë "lex specialis”*.
33. Parashtruesi i kërkesës pretendon: *“...në qëndrimin e dhënë në Aktgjykimin e kontestuar të Gjykatës Supreme nuk ka saktësuar se mbi cilën bazë juridike është mbështetur kur ka konstatuar se “kamata e aprovuar nga gjykatat e instancës më të ulët, ligjërisht nuk aplikohet ne kontestet për regresim borxhi por vetëm për vonesa të trajtimit të kërkesave të personave të dëmtuar për shpërblimin e dëmit në procedurë jashtëgjyqësore ashtu si parashihet me Nenin 26 të Ligjit në fjalë dhe Nenit 5.1 të BQK Rregullit Nr. 3 për Sigurimin e Detyrueshëm të Auto përgjegjësisë të datës 25 shtator 2008”*.

34. Lidhur me parimin e sigurisë juridike dhe qëndrueshmërisë në vendimmarrje, parashtruesi i kërkesës pretendon: *“Parashtruesi konsideron se me këtë Aktgjykim është cenuar edhe parimi i sigurisë juridike dhe i konsistencës në vendimmarrje. Kërkesa për qëndrueshmëri është thelbësore dhe kontribuon në trajtimin e barabartë të individëve që sjellin të njëjtat ose, në aspekte të rëndësishme, kërkesa të ngjashme në Gjykatën Supreme të Republikës së Kosovës”*.
35. Parashtruesi i kërkesës shton: *“Aktgjykimi i Gjykatës Supreme pra jo vetëm se ka mungesë të arsyetimit juridik por është edhe në kundërshtim me praktikën e saj gjyqësore, pasi referuar praktikës së saj gjyqësore në situata të njëjta rezulton se Gjykata Supreme me rastin e trajtimit të lartësisë vjetore të kamatëvonesës ka miratuar vendime të ndryshme”*.
36. Në mbështetje të pretendimeve për shkelje të së drejtës për një vendim të arsyetuar, parashtruesi i kërkesës i referohet rasteve nga jurisprudenca e GJEDNJ-së si për shembull, *Souminen kundër Finlandës, Tatishvili kundër Rusisë, Van de Hurk kundër Holandës*, etj. Parashtruesi i kërkesës po ashtu i referohet vendimeve të Gjykatës, Rasti nr. KI87/8, *Parashtrues IF Skadeforsikring*, Aktgjykim i 15 prillit 2019; Rasti nr. KI97/16, *Parashtrues IKK Classic*, Aktgjykim i 11 janarit 2018.
37. Në mbështetje të pretendimeve për qëndrueshmëri në vendimmarrje dhe siguri juridike, parashtruesi i kërkesës i referohet disa vendimeve të Gjykatës Supreme: (1) [E.Rev. Nr. 27/2018 i datës 24 shtator 2018]; (2) [E.Rev.Nr.23/2017 i datës 14 dhjetor 2017], (3) [E.Rev.Nr.14/2016 i datës 24 mars 2016]; (4) [E.Rev.Nr. 6/2015 i datës 19.03.2015], (5) [E.Rev.Nr.62/2014 i datës 21 janar 2015], (6) [E.Rev.Nr. 20/2014 i datës 14 prill 2014]; (7) [E.Rev.Nr-48/2014 i datës 13 maj 2014], (8) [E.Rev.Nr.55/2014 i datës 3 nëntor 2014].
38. Në këtë drejtim, parashtruesi i kërkesës shton: *“Nga krahasimi i këtyre aktgjykimeve të Gjykatës Supreme rezulton se kjo Gjykate ka zbatuar në vazhdimësi dhe në mënyrë konsistente qëndrim të njëjtë juridik lidhur me përcaktimin e bazës juridike lidhur me zbatimin e normës vjetore të kamatës. Andaj aktgjykimi [E.Rev.Nr. 1/2019 i datës 27.02.2019] i Gjykatës Supreme në mënyrë tërësisht të kundërt i shmanget praktikës së deritanishme gjyqësore, pa dhënë në asnjë rresht asnjë shpjegim se përse Gjykata largohet nga interpretimi i deritanishëm juridik lidhur me çështjen e njëjtë gjyqësore që ka qenë objekt shqyrtimi në Gjykatën Supreme të Kosovës. Andaj kjo mungesë e konsistencës së praktikës gjyqësore të instancës me të lartë gjyqësore në Republikën e Kosovës cenon në mënyrë direkte parimin e sigurisë juridike të Parashtruesit”*.
39. Parashtruesi i kërkesës thekson: *“Parashtruesi konsideron se dështimi i Gjykatës Supreme të Kosovës që të përcaktoj bazën juridike lidhur me caktimin e lartësisë së kamatës vjetore në fushën e sigurimit nga auto përgjegjësia e shoqëruar me mungesë të arsyetimit juridik lidhur me devijimin nga praktika e deritanishme e Gjykatës Supreme në çështje të ngjashme përbën qartazi ndërhyrje në ushtrimin e së drejtës për gjykim të drejtë sipas nenit 31 të*

Kushtetutës së Kosovës dhe nenit 6 para 1 i KEDNJ-së lidhur me arsyetimin e vendimit gjyqësor”.

40. Në fund, Parashtruesi i kërkesës kërkon nga Gjykata: “ [...]pas shqyrtimit dhe vlerësimit të pretendimeve kushtetuese të Parashtruesit, të anulojë Aktgjykimin e Gjykatës Supreme [E.Rev.Nr. 1/2019 të datës 27.02.2019] për shkak të shkeljes së nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës, në lidhje me paragrafin 1, të nenit 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për të Drejta të Njeriut dhe Aktgjykimin e Gjykatës Supreme [E.Rev.Nr. 1/2019 të datës 27.02.2019] ta kthej për rishqyrtim”.

Dispozitat relevante ligjore

LIGJI PËR MARRËDHËNIET E DETYRIMEVE NR. 04/L-077

Neni 281 Subrogimi ligjor

Kur detyrimin e përmbush personi i cili ka ndonjë interes juridik në këtë çështje, atëherë i kalojnë këtij, në bazë të vet ligjit, në çastin e përmbushjes, kërkesat e kreditorit me të gjitha të drejtat aksesore.

NËNKREU 3

VONESA NË PËRMBUSHJEN E DETYRIMEVE NË TË HOLLA

Neni 382 Kamatëvonesa

- 1. Debitori që vonon në përmbushjen e detyrimit në të holla debiton, përpos borxhit kryesor, edhe kamatën.*
- 2. Lartësia e kamatëvonesës është tetë përqind (8%) në vit, përveç nëse parashihet ndryshe me ligj të veçantë.*

NËNKREU 6

KALIMI I TË DREJTAVE TË SIGURUARIT NDAJ PERSONIT PËRGJEGJËS NË SIGURUESIN (SUBROGIMI)

Neni 960 Subrogimi

- 1. Me pagimin e shpërblimit nga sigurimi kalojnë në siguruesin në bazë të ligjit deri në shumën e shpërblimit të paguar të gjitha të drejtat e të siguruarit kundrejt të gjithë personave, të cilët mbi çfarëdo baze janë përgjegjës për dëmin.*

2. Në qoftë se për faj të të sigurvearit është bërë i pamundur ky kalim i të drejtave në sigurues tërësisht ose pjesërisht, siguruesi shkarkohet në masën përkatëse nga detyrimi i vet ndaj të sigurvearit.

3. Kalimi i të drejtave nga i siguruari në sigurues nuk mund të jetë në dëm të të sigurvearit, kështu që në qoftë se shpërblimi të cilin e ka marrë i siguruari nga siguruesi për cilindo shkak qoftë është më i vogël nga sa është dëmi që ka pësuar, i siguruari ka të drejtë që prej pasurisë së personit përgjegjës t'i paguhet mbetja e kompensimit përpara kërkesës së sigurvearit në bazë të të drejtave që janë kaluar në të.

4. Përjashtimisht nga rregullat mbi kalimin e të drejtave të të sigurvearit në siguruesin, këto të drejta nuk kalohen në siguruesin, në qoftë se dëmi e ka shkaktuar personi në gjini në vijë të drejtë me të sigurvearin, ose personi për sjelljet e të cilit përgjigjet siguruesi apo i cili bashkëjeton me të në të njëjtën ekonomi shtëpiake, ose personi që është punëtor i të sigurvearit, përveç nëse këta persona e kanë shkaktuar dëmin me dashje.

5. Në qoftë se dikush nga personat e përmendur në paragrafin paraprak ka qenë i siguruar nga përgjegjësia, siguruesi mund të kërkojë nga siguruesi i tij kompensimin e shumës që i ka paguar të sigurvearit.

LIGJI PËR SIGURIMIN E DETYRUESHËM NGA AUTOPËRGJEGJËSIA NR. 04/L-018

Neni 26

Procedura e kërkesave për dëmshpërblim

1. Siguruesi është i detyruar që, për dëmet në persona, më së largu në afat prej gjashtëdhjetë (60) ditësh, ndërsa për dëme në pasuri, më së largu në afat prej pesëmbëdhjetë (15) ditësh nga dita e parashtrimit të kërkesës për dëmshpërblim, të trajtojë kërkesën dhe të njoftojë me shkrim palën e dëmtuar me:

1.1. ofertën për dëmshpërblim me shpjegime përkatëse;

1.2. vendimin dhe arsyet ligjore të refuzimit të kërkesës për dëmshpërblim, kur janë kontestuese përgjegjësia dhe lartësia e dëmit.

2. Nëse kërkesa e parashtruar nuk është e kompletuar me prova dhe dokumentacion të nevojshëm për të vendosur për dëmshpërblimin, siguruesi është i detyruar që, më së largu në afat prej tri (3) ditësh nga dita e pranimit të kërkesës për dëmshpërblim, të njoftojë me shkrim të dëmtuarin duke precizuar me cilat nga provat dhe dokumentacioni duhet plotësuar kërkesën. Prej ditës së pranimit, respektivisht kompletimit të dokumentacionit të kërkesës, fillojnë të zbatohen afatet nga paragrafi 1. i këtij neni për detyrimin e sigurvearit përkitazi me trajtimin e kërkesave për dëmshpërblim.

3. BQK-ja nxjerr akt nënligjor për përcaktimin e procedurave për dëmshpërblim, duke përfshirë edhe përcaktimin se kur konsiderohet e

kompletuar kërkesa me prova dhe dokumentacionin e nevojshëm për të vendosur lidhur me dëmshpërblimin.

4. Në pamundësi të përcaktimit të dëmit, respektivisht trajtimit të dëmshpërblimit në tërësi, siguruesi përgjegjës është i detyruar t'i paguajë palës së dëmtuar pjesën jokontestuese të dëmit në formë paradhënie, brenda afatit nga paragrafi 1. i këtij neni.

5. Në rast se siguruesi përgjegjës nuk i përgjigjet palës së dëmtuar brenda afateve të përcaktuara në paragrafin 1. të këtij neni, i dëmtuari ka të drejtë të ushtrojë padi në Gjykatën Kompetente.

6. Në rast të mosrespektimit të afateve të përcaktuara në paragrafin 1. të këtij neni, dhe mospërmbushjes së detyrimit në pagesën e paradhënies nga paragrafi 4. i këtij neni, siguruesi përgjegjës konsiderohet të jetë në vonesë në përmbushjen e detyrimit për dëmshpërblim, duke u ngarkuar me pagesë të interesit për vonesë. Ky interes paguhet në lartësi prej 12 % të interesit vjetor dhe llogaritet për çdo ditë vonesë deri në shlyerjen e dëmshpërblimit nga siguruesi përgjegjës, duke filluar nga data e paraqitjes së kërkesës për dëmshpërblim.

7. Dispozitat nga paragrafi 1., 2., 4. dhe 5. të këtij neni, zbatohen në mënyrë përkatëse edhe në rastet e trajtimit të kërkesave për dëmshpërblim të cilat janë detyrim i byrosë për dëmet nga baza e sigurimit kufitar dhe detyrimet e Fondit të kompensimit.

8. Në kërkesat për dëmshpërblim nga sistemi i kartonit ndërkombëtar të sigurimit zbatohen procedura dhe afate të posaçme sipas Marrëveshjes së Kretës.

Ligjit për Gjykatat Nr. 06/L-054, i cili në nenin 14 parasheh mekanizmin për administrimin e drejtë të drejtësisë dhe shqyrtimin e ndryshimit të praktikës gjyqësore.

Neni 14

Kompetencat dhe Përgjegjësitë e Kryetarit dhe nënkryetarit të Gjykatës

“[...]

2.10. Kryetari i gjykatës thërret takim vjetor të të gjithë gjyqtarëve për këshillim mbi Administrimin e Drejtësisë në atë gjykatë; për të analizuar organizimin e gjykatës; për të shqyrtuar dhe propozuar ndryshime në procedura dhe praktika”.

Rregulla 3 mbi ndryshimin e Rregullit për Sigurimin e Detyrueshëm të Autopërgjegjësisë miratuar nga Bordi Drejtues i Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës më 25 shtator 2008

Neni 5

Rregullimi i dëmeve

5.1 Rregullimi

Kërkesat për zhdëmtim të bazuara në sigurimin e detyrueshëm të autopërgjegjësisë në pajtim me dispozitat e kësaj rregulle, përfshirë regresin nga fondi garantues duhet të zgjidhen në një periudhë kohore prej 10 ditësh prej ditës së parashtrimit të provave të nevojshme dhe dokumentacionit relevant që kërkohen nga kompania e sigurimit apo fondit garantues, duke iu referuar zhdëmtimit të dëmeve që kanë për pasojë vdekjen, lëndime trupore apo humbjen e pasurisë.

Fondi garantues apo një kompani e sigurimit e cila nuk rregullon dëmin valid Brenda periudhës kohore prej dhejtë (10) ditësh, duhet të paguaj dëminin e barabartë me 20% të kamatës vjetore të llogaritur nga data e raportimit të dëmit deri në datën kur zhdëmtimi është paguar apo rregulluar.

Mendim Juridik për Kamatën i miratuar në mbledhjen e përgjithshme të Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës i 1 dhjetorit 2020, i bazuar në nenin 26 paragrafi 1 pika 1.4 të Ligjit për Gjykatat

PJESA E PARË
Ligji i aplikueshëm

- I. *Për marrëdhëniet e detyrimeve që kanë lindur para datës 20.12.2012, për kamatën zbatohen dispozitat e Ligjit për Marrëdhëniet e Detyrimeve (Gazeta Zyrtare e RSFJ-së, nr.29/78, 39/85,57/89).*
- II. *Për marrëdhëniet që kanë lindur pas datës 19.12.2012, për kamatën zbatohen dispozitat e Ligjit për Marrëdhëniet e Detyrimeve, nr. 04/L-077, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, nr.19/19, datë 19.06.2012.*

PJESA E DYTË

- IV. *Për marrëdhëniet e detyrimeve që kanë lindur para datës 20.12.2012, shkalla/lartësia e kamatëvonesës vjetore për të gjitha kërkesat caktohet si për mjetet e depozituara në bankë, mbi një vit, pa destinim të caktuar.*
- V. *[...]*
- VI. *Për marrëdhëniet e detyrimeve që kanë lindur pas datës 19.12.2012, shkalla/lartësia e kamatëvonesës vjetore për të gjitha kërkesat do të caktohet në lartësi prej 8 %, përveçse kur parashikohet ndryshe me ligj të veçantë.*
- IX. *Për kërkesat e kreditorëve për rimbursim të dëmit nga të gjitha bazat e përgjegjësisë kur kreditorët kanë të drejtë në rimbursim të dëmit, lartësia e kamatës caktohet sipas pikës IV (katër) dhe VI (gjashtë) të këtij mendimi juridik, varësisht se cili ligj është zbatuar (ka qenë në fuqi) kur kreditori në cilësinë e debitorit ka përmbushur detyrimin ndaj palës së tretë.*

Situatat kur aplikohet norma e interesit vjetor prej 12 %:

- *Kur kërkesat e paraqitura tek Kompanitë e Sigurimeve, për dëmin në persona, nuk trajtohen në afat prej 60 ditësh;*
- *Kur kërkesat e paraqitura tek Kompanitë e Sigurimeve, për dëmin në pasuri, nuk trajtohet brenda 15 ditësh;*

Arsyetimi i Mendimit Juridik

Arsyetimi për pikën IX (nëntë) të mendimit juridik- Në praktikën gjyqësore paraqiten raste të shpeshta të kreditorëve për rimbursim të dëmit të cilët kanë përmbushur detyrimet paraprakisht ndaj palëve të treta, e të cilat kryesisht ndërlidhen me rastet e siguruara nga kompanitë e sigurimeve vendore me kompanitë e huaja. Për këtë lloj të kërkesave në praktikën e gjykatave është vërejtur interpretim dhe zbatim i dispozitave ligjore në disa forma sa i përket shkallës/lartësisë së kamatëvonesës për rastet e kërkesave për rimbursim. Kjo ka ndodhur për shkak se kreditorët me rastin e paraqitjes së kërkesave për rimbursim të dëmit duke iu referuar nenit 26 të Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Autopërgjegjësia, nr.04/L-018, i shpallur në Gazetën Zyrtare nr.4, me datën 14 korrik 2011, i cili ka hyrë në fuqi me datën 30 korrik 2011, kanë kërkuar që rimbursimi i kërkesës të bëhet me normë vjetore prej 12%, mirëpo Gjykata Supreme e Kosovës në Seancën e Përgjithshme të saj përmes këtij mendimi juridik ka vlerësuar se nuk mund të aplikohet norma/kamatëvonesa vjetore prej 12% në të gjitha rastet. Kjo për shkak se kërkesat e kreditorëve për rimbursim të dëmit kryesisht u referohen situatave për marrëdhëniet juridiko-civile (jokontraktuale për kreditorin dhe debitorin), prandaj, në një rast të tillë sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, kamatëvonesa vjetore duhet të paguhet sipas pikës IV (katër) dhe VI (gjashtë) të këtij mendimi juridik. Kjo nënkupton se në rast se kreditori ka përmbushur detyrimin ndaj palës së tretë, para datës 20.12.2012, norma e interesit do të zbatohet si për mjetet e deponuara në bankë mbi një vit pa destinim të caktuar, ndërsa në rast se kreditori ka përmbushur detyrimin ndaj palës së tretë pas datës 19.12.2012, atëherë shkalla/lartësia e kamatëvonesës do të zbatohet në shkallë prej 8%.

Përveç të cekurave Gjykata Supreme vlerëson se shkalla/lartësia e kamatëvonesës vjetore prej 12%, nuk mund të zbatohet edhe për shkak të faktit se sipas dispozitave të Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto Përgjegjësia, nr.04/L-018, i shpallur në Gazetën Zyrtare me nr.4, me datën 14 korrik 2011, i cili ka hyrë në fuqi me datën 30 korrik 2011, interesi vjetor 12%, vjen në shprehje për shkak të neglizhencës së kompanive të sigurimeve (të cilat pastaj paraqiten si kreditor regresues), sepse sikur kreditorët regresues t'i kishin trajtuar konform përgjegjësiive ligjore kërkesat e palëve të treta, ndaj tyre nuk do të mund të zbatohesh shkalla/lartësia e kamatëvonesës prej 12%, në vendimet e gjykatës, por do të zbatohesh shkalla/lartësia si për mjetet e deponuara mbi një vit pa destinim të caktuar, apo shkalla/lartësia prej 8%, varësisht se cili ligj ka qenë në fuqi në kohën e lindjes së marrëdhënies së detyrimit.

Pranueshmëria e kërkesës

41. Gjykata së pari shqyrton nëse kërkesa i ka përmbushur kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me Kushtetutë, të parashikuara me Ligj dhe të specifikuara më tej me Rregullore të punës.
42. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet paragrafëve i referohet paragrafit 4, të nenit 21 [Parimet e Përgjithshme] dhe paragrafëve 1 dhe 7, të nenit 113 [Jurisdiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, të cilët përcaktojnë::

Neni 21 [Parimet e Përgjithshme]

“4. Te drejtat dhe liritë themelore të parashikuara në Kushtetutë, vlejnë edhe për personat juridikë, për aq sa janë të zbatueshme.”

Neni 113 [Jurisdiksioni dhe Palët e Autorizuara]

“1. Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.

[...]

7. Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

43. Gjykata gjithashtu i referohet kriterëve të pranueshmërisë, siç janë të parashikuara me Ligj. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet neneve 47 [Kërkesa Individuale], 48 [Saktësimi i kërkesës] dhe 49 [Afatet] të Ligjit, që parashohin:

Neni 47 [Kërkesa individuale]

“1. Çdo individ ka të drejtë të kërkojë nga Gjykata Kushtetuese mbrojtje juridike në rast se pretendon se të drejtat dhe liritë e tij individuale të garantuara me Kushtetutë janë shkelur nga ndonjë autoritet publik.

2. Individ i mund ta ngritë kërkesën në fjalë vetëm pasi që të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

Neni 48 [Saktësimi i kërkesës]

“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësoj saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestoj”.

Neni 49
[Afatet]

“Kërkesa parashtrohet brenda afatit prej katër (4) muajsh. Afati fillon të ecë nga dita kur parashtruesit i është dorëzuar vendimi gjyqësor...”

44. Në vlerësimin e përmbushjes së kritereve të pranueshmërisë siç janë cekur më lart, Gjykata vëren se parashtruesi i kërkesës ka të drejtë të paraqes ankesë kushtetuese, duke iu referuar shkeljeve të pretenduara të të drejtave dhe lirive themelore të tij, që vlejné për individët dhe personat juridikë. (Shih, rastet e Gjykatës KI118/18, Parashtrues, *Eco Construction sh.p.k.*, Aktvendim për papranueshmëri, i 10 shtatorit 2019, paragrafi 29; dhe KI41/09, Parashtrues, *Universiteti AAB-RIINVEST L.L.C.*, Aktvendimi për papranueshmëri, i 3 shkurtit 2010, paragrafi 14). Rrjedhimisht, Gjykata konstaton se parashtruesi i kërkesës është palë e autorizuar që konteston akt të autoritetit publik, përkatësisht Aktgjykimin e Gjykatës Supreme [E.Rev. 1/19], të 27 shkurtit 2019, pas shterimit të të gjitha mjeteve juridike të parashikuara me ligj.
45. Gjykata vëren se Aktgjykimi i Gjykatës Supreme [E.Rev. 1/19] i është dorëzuar parashtruesit të kërkesës më 14 mars 2019 derisa kërkesa nën shqyrtim është dorëzuar më 2 korrik 2019, pra, brenda afatit ligjor të paraparë me nenin 49 të Ligjit.
46. Gjykata po ashtu konsideron se parashtruesi i kërkesës ka treguar saktësisht se cilat të drejta të garantuara me Kushtetutë dhe KEDNJ janë shkelur në dëm të tij, në pajtim me kriteret e parashikuara neni 48 i Ligjit.
47. Prandaj, Gjykata vjen në përfundim se parashtruesi i kërkesës është palë e autorizuar; se i ka shteruar të gjitha mjetet juridike; se ka respektuar kushtin e dorëzimit të kërkesës brenda afatit ligjor; ka sqaruar me saktësi shkeljet e pretenduara të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, si dhe ka treguar cili është akti konkret i autoritetit publik që kontestohet.
48. Duke pasur parasysh pretendimet e parashtruesit të kërkesës dhe argumentimit të tyre, Gjykata konsideron se kërkesa ngre çështje serioze kushtetuese dhe përcaktimi i tyre varet nga shqyrtimi i meritave të kërkesës. Po ashtu, kërkesa nuk mund të konsiderohet si qartazi e pabazuar brenda kuptimit të rregullit 39 të Rregullores së punës dhe nuk është krijuar asnjë bazë tjetër për ta shpallur atë të papranueshme (shih Gjykata Kushtetuese Rasti nr. KI97/16, *Parashtrues IKK Classic*, Aktgjykim i 4 dhjetorit 2017).
49. Gjykata shpall kërkesën të pranueshme për shqyrtim në merita.

Meritat e kërkesës

50. Gjykata rikujton se parashtruesi i kërkesës pretendon shkeljen e të drejtave të garantuara me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së. Parashtruesi i kërkesës pretendon se me aktgjykimin e kontestuar të Gjykatës Supreme shkelet e drejtat e tij për një vendim të arsyetuar çka ka shkaktuar edhe shkeljen e parimit për siguri juridike. Sipas parashtruesit të kërkesës, këto

shkelje kanë ndodhur, sepse Gjykata Supreme në aktgjykimin e saj nuk ka ofruar arsyetim të mjaftueshëm dhe adekuat për ndryshimin e qëndrimit lidhur me llogaritjen e kamatëvonesës, qëndrimin të cilin deri atëherë e kishte zbatuar në mënyrë konsistente në praktikën e saj.

51. Parashtruesi i kërkesës më tej pretendon se mbetet i pasqaruar dhe i paarsyetuar fakti se mbi cilën bazë juridike Gjykata Supreme e ka mbështetur aktgjykimin e saj për ndryshimin e kamatëvonesës së gjykuar nga gjykatat e instancës më të ulët.
52. Parashtruesi i kërkesës shton se në aktgjykimin e Gjykatës Supreme mungon arsyetimi përkatës për qasjen e re në këtë rast, lidhur me institutin e kamatëvonesës në raportet juridike të sigurimit të detyrueshëm nga auto-përgjegjësia, sepse në praktikën e deritanishme Gjykata Supreme kishte vendosur tërësisht ndryshe në raste të njëjta.
53. Duke pasur parasysh pretendimet e ngritura në kërkesën nën shqyrtim, Gjykata i referohet nenit 31 (1) dhe (2) [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës, që përcakton:

“1.Çdokujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.

2. Çdokush gëzon të drejtën për shqyrtim publik të drejtë dhe të paanshëm lidhur me vendimet për të drejtat dhe obligimet ose për cilëndo akuzë penale ngrihet kundër saj/tij brenda një afati të arsyeshëm, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e themeluar me ligj”.

54. Gjykata po ashtu i referohet nenit 6 (1) (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së, që përcakton:

“Çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e krijuar me ligj, e cila do të vendosë si për mosmarrëveshjet në lidhje me të drejtat dhe detyrimet e tij të natyrës civile, ashtu edhe për bazueshmërinë e çdo akuze penale në ngarkim të tij.”

55. Gjykata rithekson se në bazë të nenit 53 [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut] të Kushtetutës, ajo është e detyruar të interpretojë të drejtat dhe liritë themelore të garantuara me Kushtetutë në pajtim me praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së. Rrjedhimisht, lidhur me pretendimet e ngritura për shkelje të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (1) të KEDNJ-së, Gjykata do t'i referohet parimeve të përgjithshme të përcaktuara nga jurisprudenca e konsoliduar e GJEDNJ-së.

(i) Parimet e përgjithshme lidhur me të drejtën për vendim të arsyetuar

56. Gjykata, para së gjithash, rikujton se garancitë e përmbajtura në nenin 6 paragrafin 1 të KEDNJ-së përfshijnë detyrën e gjykatave që të bëjnë arsyetimin e vendimeve të tyre. Vendimi i arsyetuar gjyqësor u tregon palëve se rasti i tyre

është shqyrtuar me të vërtetë (shih rastin e GJEDNJ-së, *H. kundër Belgjikës*, Aktgjykim i 30 nëntorit 1987, paragrafi).

57. Gjykata, gjithashtu, thekson se sipas praktikës së GJEDNJ-së, neni 6 paragrafi 1 i detyron gjykatat që të arsyetojnë vendimet e tyre, megjithatë, kjo nuk mund të interpretohet në mënyrë të tillë që nga gjykatat të kërkohej përgjigje e hollësishme për secilin pretendim (shih rastet e GJEDNJ-së, *Van de Hurk kundër Holandës*, Aktgjykimi i 19 prillit 1994, paragrafi 61; *Garcia Ruiz kundër Spanjës*, Aktgjykimi i 21 janarit 1999, paragrafi 26; *Jahnke dhe Lenoble kundër Francës*, Vendim për pranueshmëri, i 29 gushtit 2000).
58. Lidhur me këtë, GJEDNJ shton se gjykata vendore ka një liri të caktuar të vlerësimit në zgjedhjen e pretendimeve dhe në lejimin e provave, por ajo gjithashtu ka edhe obligimin që të justifikojë veprimet e saj duke dhënë arsye për vendimet e saj (shih rastin e GJEDNJ-së, *Suominen kundër Finlandës*, Aktgjykim i 1 korrikut 2003, paragrafi 36).
59. Gjithashtu, Gjykata thekson se në pajtim me praktikën e GJEDNJ-së, gjatë shqyrtimit nëse arsyetimi i vendimit gjyqësor i plotëson standardet e të drejtës për gjykim të drejtë, duhet të merren parasysh rrethanat e rastit konkret. Vendimi gjyqësor nuk duhet të jetë pa asnjë arsyetim, as arsyetimi nuk duhet të jetë i paqartë. Kjo posaçërisht vlen për arsyetimin e vendimit të gjykatës e cila vendos sipas mjetit juridik, në të cilin janë ndryshuar qëndrimet juridike të paraqitura në vendimin e gjykatës më të ulët (shih, *Van de Hurk kundër Holandës*, cituar më lart, paragrafi 61).
60. Gjykata dëshiron të theksojë se nocioni i një gjykimi të drejtë, në pajtim me praktikën e GJEDNJ-së, gjithashtu kërkon që gjykata kombëtare e cila ka dhënë arsye të pakta për vendimet e saj, në të vërtetë të ketë adresuar çështjet themelore në kuadër të juridiksionit të saj, pra se nuk i kishte pranuar thjeshtë dhe pa përpjekje shtesë konkluzionet e arritura nga gjykata më e ulët. Kjo kërkesë është edhe më e rëndësishme në rast kur një palë në kontest nuk ka pasur mundësi për të paraqitur gojariisht rastin e saj në procedurën vendore (shih rastin e GJEDNJ-së, *Helle kundër Finlandës*, Aktgjykim i 19 dhjetorit 1997, paragrafi 60).
61. Gjykata i referohet edhe praktikës së saj gjyqësore ku ajo përcakton se arsyetimi i vendimit duhet të theksojë raportin ndërmjet konstatimeve të meritës dhe reflektimeve kur shqyrtohet prova e propozuar, nga njëra anë, dhe konkluzionet ligjore të gjykatës, nga ana tjetër. Aktgjykimi i gjykatës do të shkelë parimin kushtetues të ndalimit të arbitraritetit në vendimmarrje, në qoftë se arsyetimi i dhënë nuk i përmban faktet e vërtetuara, dispozitat ligjore dhe marrëdhënien logjike midis tyre (shih Gjykata Kushtetuese, rastet: nr. KI72/12, *Veton Berisha dhe Ilfete Haziri*, Aktgjykimi i 17 dhjetorit 2012, paragrafi 61; nr. KI135/14, *IKK Classic*, Aktgjykimi i 9 shkurtit 2016, paragrafi 58, dhe KI 97/16 *IKK Classic*, Aktgjykimi i 11 janarit 2018).

(ii) Parimet e përgjithshme lidhur me sigurinë juridike dhe qëndrueshmërinë e praktikës gjyqësore

62. GJEDNJ në praktikën e saj gjyqësore ka përcaktuar se nuk është funksioni i saj të merret me gabimet e fakteve apo të ligjit, që pretendohet të jenë bërë nga një gjykatë vendore, përveç nëse dhe për atë sa ato mund të kenë shkelur të drejtat dhe liritë e mbrojtura me KEDNJ (shih *García Ruiz kundër Spanjës*, cituar më lart, paragrafi 28). Po ashtu, nuk është funksioni i saj as t'i krahasojë, përveç në rastet e arbitraritetit të dukshëm, vendimet e ndryshme të gjykatave kombëtare, madje edhe nëse ato janë nxjerrë në procedurat që janë dukshëm të ngjashme, pasi që pavarësia e këtyre gjykatave duhet të respektohet (shih rastin e GJEDNJ-së *Adamsons kundër Letonisë*, Aktgjykim i 24 qershorit 2008, paragrafi 118).
63. Mundësia e vendimeve kundërthënëse është një tipar i pandarë i çdo sistemi gjyqësor të bazuar mbi rrjetin e gjykatave themelore dhe të apelit, me autorizime në kuadër të juridiksionit të tyre territorial. Një shmangie e tillë mund të ndodhë edhe brenda të njëjtës gjykatë. Kjo, në vetvete, nuk mund të konsiderohet e kundërt me KEDNJ-në (shih rastet e GJEDNJ-së, *Santos Pinto kundër Portugalisë*, Aktgjykim i 20 majit 2008, paragrafi 41; dhe *Tudor Tudor kundër Rumanisë*, cituar më lart, paragrafi 29).
64. Megjithatë, GJEDNJ në praktikën e saj ka vendosur kritere të cilat ajo i përdor për të vlerësuar nëse vendimet kundërthënëse (devijimet nga praktika) të gjykatave vendore, duke gjykuar në instancën e fundit, shkelin kriteret për gjykim të drejtë të parashikuar me nenin 6 paragrafi 1 të KEDNJ-së, e ato kritere janë: **(i)** përcaktimi nëse ekzistojnë “dallime të thella dhe afatgjata” në praktikën gjyqësore të gjykatave të vendit, **(ii)** nëse ligjet e vendit parashohin një mekanizëm i cili mund t'i tejkalojë këto kundërthënie, **(iii)** nëse ky mekanizëm është zbatuar dhe, nëse po, deri në çfarë mase (shih rastet e GJEDNJ-së, *Iordan Iordanov dhe të tjerët kundër Bullgarisë*, Aktgjykim i 2 korrikut 2009, paragrafët. 49-50; *Beian kundër Rumanisë* (nr. 1), Aktgjykim i 6 dhjetorit 2007, par. 34-40; *Ştefan dhe Ştef kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 27 janarit 2009, par. 33-36; *Schwarzkopf dhe Taussik kundër Republikës Çeke*, Vendim për pranueshmëri, i 2 dhjetorit 2008; *Tudor Tudor*, i cituar më lart, paragrafi 31; dhe *Ştefăniţă dhe të tjerët kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 2 nëntorit 2010, paragrafi 36).

(iii) Zbatimi i parimeve të përgjithshme për vendim të arsyetuar dhe siguri juridike në rrethanat faktike të rastit konkret

65. Gjykata vëren se pretendimi kryesor ankimor i parashtruesit të kërkesës është se Gjykata Supreme nuk kishte dhënë arsye të qarta dhe të mjaftueshme mbi të cilat e ka mbështetur vendimin e saj për ndryshimin e aktgjykimeve të gjykatave të shkallës më të ulët, lidhur me llogaritjen e lartësisë së kamatëvonesës në rastin e parashtruesit si dhe duke mos arsyetuar se përse kishte nxjerrë një vendim të ndryshëm në krahasim me praktikën e saj të mëparshme kishte cenuar parimin e sigurisë juridike të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenit 6 paragrafi 1 të KEDNJ-së.
66. Gjykata konsideron se në rastin konkret pretendimet për një vendim të arsyetuar dhe siguri juridike, për shkak të natyrës së rastit dhe ndërlidhjes së tyre, duhet të shqyrtohen në kuadër të një arsyetimi të vetëm. Gjykata rikujton se Gjykata Supreme (Aktgjykim E.Rev. 1/19) pranoi revizionin e të paditurës vetëm sa i përket vendimit për kamatën e aprovuar dhe ndryshoi Aktgjykimin e Gjykatës

së Apelit (Ae. nr. 240/2016 të 5 nëntorit 2018) dhe Aktgjykimin e Gjykatës Themelore (III. C. nr. 150/2015 të 26 shtatorit 2016).

67. Në lidhje me këtë Gjykata Supreme theksoi: *“(I) REFUZOHET si i pabazuar revizioni i të paditurës KS “Elsig” në Prishtinë, i paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ae. Nr. 57/2013, datë 10.6.2014; (II) Pranohet revizioni i të paditurës vetëm sa i përket vendimit për kamatën e aprovuar, dhe ndryshohet Aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ae.nr.24/2016 datë 05.11.2018 dhe Aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë-Departamenti për Çështjet Ekonomike III. C. Nr. 150/2015, i datës 26.09.2016, ashtu që në shumën e gjykuar në lartësi prej 80,03704 €, detyrohet e paditura që paditëses t’ia paguaj me kamatën prej 8 %, duke filluar nga 11.03.2014 e tutje deri në përmbushjen përfundimtare të borxhit”.*
68. Në këtë drejtim, Gjykata rithekson se për të mbështetur pretendimin e tij për cenim të parimit të sigurisë juridike, parashtruesi i kërkesës ka dorëzuar tetë (8) vendime të Gjykatës Supreme në raste të ngjashme ku janë trajtuar çështjet e regresimit të borxhit dhe të kamatëvonesës: (1) [E.Rev. Nr. 27/2018 i datës 24 shtator 2018]; (2) [E.Rev.Nr.23/2017 i datës 14 dhjetor 2017], (3) [E.Rev.Nr.14/2016 i datës 24 mars 2016]; (4) [E.Rev.Nr. 6/2015 i datës 19.03.2015], (5) [E.Rev.Nr.62/2014 i datës 21 janar 2015], (6) [E.Rev.Nr. 20/2014 i datës 14 prill 2014]; (7) [E.Rev.Nr-48/2014 i datës 27 tetor 2014], (8) [E.Rev.Nr.55/2014 i datës 3 nëntor 2014].
69. Në vijim, Gjykata do të riprodhojë pjesët relevante të disa prej vendimeve të lartpërmendura.
70. Në Aktgjykimin E.Rev.nr. 20/2014 të 14 prillit 2014, Gjykata Supreme në pjesën relevante kishte arsyetuar: *“Edhe thëniet e te paditurës ne revizion se gjykatat e instancës me te ulet gabimisht kane aplikuar te drejtën materiale kur paditëses i kane pranuar te drejtën me kamate ne lartësinë e shumës se aprovuar ne lartësi prej 12% vjetore janë te pabazuara, ngase gjykatat e instancës me te ulet drejt kane aplikuar te drejtën materiale dhe atë dispozitën të nenit 277 të LMD-së lidhur me nenin 26 pika 6 te Ligjit për sigurimin e detyrueshëm nga auto përgjegjësia nr. 04/L-018 me të cilën dispozite është paraparë se në rast të mosrespektimit të afateve të përcaktuara në parag.1. të këtij neni, dhe mos përmbushjes se detyrimit ne pagesën e paradhënies nga paragrafi 4. i këtij neni ,siguruesi përgjegjës konsiderohet te jete ne vonese ne përmbushjen e detyrimit për dëmshpërblim ,duke u ngarkuar me pagese të interesit për vonese. Ky interes paguhet ne lartësi prej 12% te interesit vjetor dhe llogaritet për çdo dite vonese deri ne shlyerjen e dëmshpërblimit nga siguruesi përgjegjës duke filluar nga data e paraqitjes se kërkesës për dëmshpërblim”.*
71. Në Aktgjykimin E. Rev. nr. 62/2014 të 21 janarit 2015, Gjykata Supreme në pjesën relevante kishte arsyetuar: *“Kjo Gjykatë vlerëson së gjykata e shkallës së dytë drejt ka aplikuar të drejtën materiale kur të paditurës ia ka pranuar të drejtën në kamatë në shumën e borxhit kryesor në lartësi prej 12% duke ia llogaritur nga data 14.6.2010 deri në pagesën definitive ngase sipas dispozitës së nenit 277 të LMD e lidhur me nenin 26.6 të Ligjit për Sigurimin te Detyrueshëm nga autopërgjegjësia nr. 04/L-018, parashihet kamata ne lartësi*

prej 12% në vit e cila llogaritet për çdo ditë vonese deri në shlyerjen e dëmshpërblimit nga siguruesi, duke llogaritur nga data e paraqitjes së kërkesës për dëmshpërblim”.

72. Në Aktgjykimin e E.Rev. 23/2017 të 14 dhjetorit 2017, Gjykata Supreme në pjesën relevante kishte arsyetuar: *“Kjo lartësi e kamatës ka qene e parapare deri ne hyrje ne fuqi te ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto Përgjegjësia (nr. 04/L-018) e cila ka hyrë në fuqi me 30.07.2011 dhe kjo datë duhet të llogaritet kamata prej 12 % në bazë të nenit 26. pika 6. Gjykata e shkallës së dytë ka llogaritur kamatën në shumën e gjykuar në lartësi që paguajnë bankat në mjetet e deponuara mbi një viti pa destinim të caktuar si dhe kamatën në bazë të Rregullit 3 të Bankës Qendrore të Kosovës (BQK) dhe ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia”.*
73. Në Aktgjykimin E.Rev.Nr.55/2014 të 3 nëntorit 2014, Gjykata Supreme në pjesën relevante kishte arsyetuar: *“Me Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ae.nr.46/2013 të datës 10.05.2014 është refuzuar si e pabazuar ankesa e të paditurës dhe është vërtetuar Aktgjykimi i Gjykatës Ekonomike të Qarkut në Prishtinë C.nr.282/2012 të datës 09.10.2012 me të cilin është aprovuar kërkesëpadia e paditësit dhe është detyruar e paditura që të paguaj në emër të borxhit regresiv shumën prej 14,041,58 € me kamatë vjetore 12% [...] Gjykata Supreme e Kosovës, pas shqyrtimit të shkresave të lëndës dhe aktgjykimit të goditur, sipas dispozitës së nenit 215 të LPK, vlerësoi se: Revizioni është i pabazuar”.*
74. Në Aktgjykimin E.Rev. nr.48/2014 të 27 tetorit 2014, Gjykata Supreme në pjesën relevante kishte arsyetuar: *“Kjo Gjykatë vlerëson se gjykatat e instancës më të ulët drejt kanë aplikuar edhe të drejtën materiale kur paditëses i kanë pranuar të drejtën në kamatë në shumën e borxhit kryesor në lartësi prej 20% vjetore duke filluar nga data 19.11.2010 e deri me datën 28.07.2011 dhe kamatën prej 12% duke filluar nga 29.07.2011 e deri në pagesën definitive ngase sipas dispozitës 277 të LMD si dhe nenit 26.6 të Ligjit për sigurimin e detyrueshëm nga auto-përgjegjësia nr. 04/L-018 me të cilën dispozitë është paraparë se në rastin e mosrespektimit të afateve nga paragrafi 1 të këtij neni, mos përmbushja së pagesës në paradhënies nga paragrafi 4 i këtij neni, siguruesi përgjegjës konsiderohet të jetë me vonesë në përmbushjen e detyrimit për dëmshpërblim, duke e ngarkuar me pagesë të interesit në vonesë, ky interes paguhet në lartësinë prej 12% të interesit vjetor dhe llogaritet për çdo ditë vonesë deri në shlyerjen e dëmshpërblimit nga siguruesi përgjegjës, duke filluar nga data e paraqitjes së kërkesës për dëmshpërblim”.*
75. Në Aktgjykimin E. Rev. nr. 6/2015, të 19 marsit 2015, Gjykata Supreme në pjesën relevante kishte arsyetuar: *“Me Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës Ae.nr.162/2013, datë 10.06.2014, është refuzuar si e pabazuar ankesa e të paditurës, dhe është vërtetuar Aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë-Departamenti për çështje ekonomike C.nr.339/2019 datë 16.07.2013, me të cilin është aprovuar si e bazuar kërkesëpadia e paditësit, dhe është detyruar e paditura që paditësit t’ia paguaj shumën prej 17,924, 35€, në emër të kompensimit të dëmit-kasko regres lidhur me riparimin e automjetit të dëmtuar të tipit “BMW 5” me targa ES VS 2009, në aksidentin e datës 25.08.2009, pronar i të cilit ishte VJ i cili kishte siguruar këtë automjet me*

sigurim kasko tek e paditura, me kamatë ndëshkuese prej 12% duke filluar nga data 22.07.2010 e deri në pagesën definitive si dhe shpenzimet e procedurës në shumë prej 1,134,29 € [...] Gjykata Supreme e Kosovës, shqyrtoi aktgjykimin e shkallës së dytë të goditur me revizion, në kuptim të nenit të Ligjit për procedurë Kontestimore (LPK), dhe gjeti se: Revizioni i të paditurës është i pabazuar”.

76. Në Aktgjykimin E.Rev.nr. 14/2016 të 24 marsit 2016, Gjykata Supreme në pjesën relevante kishte arsyetuar: *“Me Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës Ae.nr.40/2015 datë 11.12.2015, është refuzuar si i pabazuar ankesa e të paditurës ndërsa është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë-Departamenti për çështje ekonomike, C.nr.544/2013, datë 23.12.2014, me të cilën me pjesën I të dispozitivit është miratuar si e bazuar kërkesëpadia e paditësit që të detyrohet Kompania e Sigurimeve “Insig” me seli në Prishtinë, që paditësit t’ia kompensojë shumën 42,243.41€, në emër të regresit nga sigurimi i auto përgjegjësisë me kamatë prej 12% në vit duke e llogaritur nga data 14.1.2010 e deri në pagesën definitive, brenda afatit prej 7 ditësh nga dita e dorëzimit të këtij aktgjykimi [...] Gjykata Supreme e Kosovës, pas shqyrtimit të aktgjykimit të goditur sipas nenit 215 të LPK, ka gjetur se: Revizioni është i pabazuar”.*
77. Në Aktgjykimin E.Rev.nr.27/2018 të 24 shtatorit 2018, Gjykata Supreme në pjesën relevante kishte arsyetuar: *“Ndërkohë që, Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë, përkitazi me kamatën e gjykuar, është marrë me zbatim të gabuar të së drejtës materiale, ndaj, edhe e ndryshoi të njëjtin në këtë pjesë, duke e lënë në fuqi aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë. Kështu, nga se. Gjykata e shkallës së parë e ka zbatuar drejtë të drejtën materiale kur paditësit i ka pranuar të drejtën në kamatë në lartësi prej 20% duke filluar nga dt.24.11.2011, e deri me dt.29.07.2011 dhe kamatën prej 12% duke filluar nga dt.29.07.2011 e deri në pagesën definitive ngase sipas dispozitës së nenit 277 të LMD dhe nenit 26.6 të Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Autopërgjegjësia, me të cilën dispozitë është paraparë se në rastin e mosrespektimit të afateve të përcaktuara në par.1 të këtij neni dhe mos përmbushjen e detyrimit në pagesën e paradhënies së par.4 të këtij neni, siguruesi përgjegjës konsiderohet të jetë në vonesë në përmbushjen e detyrimit për dëmshpërblim, duke e ngarkuar me pagesë të interesit për vonesë, ky interes paguhet në lartësi prej 12% të interesit vjetor dhe llogaritet për çdo ditë vonesë deri në shlyerjen e dëmshpërblimit nga siguruesi përgjegjës, duke filluar nga data e paraqitjes së kërkesës për dëmshpërblim”.*
78. Nga sa më sipër, Gjykata do të shërbehet me testin e përcaktuar nga jurisprudenca e GJEDNJ-së që përcakton: (i) nëse ekzistojnë “dallime të thella dhe afatgjata” në praktikën gjyqësore të gjykatave të vendit, (ii) nëse ligjet e vendit parashohin një mekanizëm i cili mund t’i tejkalojë këto kundërtënie, (iii) nëse ky mekanizëm është zbatuar dhe, (iv) nëse vendimi i kontestuar i Gjykatës Supreme plotëson kushtin për një vendim të arsyetuar në pajtim me jurisprudencën e GJEDNJ-së dhe të kësaj Gjykate.
79. Gjykata sërish i referohet Ligjit për Gjykatat Nr. 06/L-054, i cili në nenin 14 parasheh mekanizmin për administrimin e drejtë të drejtësisë dhe shqyrtimin e ndryshimit të praktikës gjyqësore.

Neni 14
Kompetencat dhe Përgjegjësitë e Kryetarit dhe nënkryetarit të Gjykatës

“[...]”

2.10. Kryetari i gjykatës thërret takim vjetor të të gjithë gjyqtarëve për këshillim mbi Administrimin e Drejtësisë në atë gjykatë; për të analizuar organizimin e gjykatës; për të shqyrtuar dhe propozuar ndryshime në procedura dhe praktika”.

80. Gjykata thekson se në praktikën e saj gjyqësore në shumë raste ka konstatuar se çështjet e faktit dhe çështjet e interpretimit dhe zbatimit të ligjit janë brenda fushëveprimit të gjykatave të rregullta dhe të autoriteteve të tjera publike, në kuptim të nenit 113.7 të Kushtetutës dhe si të tilla janë çështje të ligjshmërisë, përveç dhe përderisa, çështje të tilla rezultojnë në shkelje të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut ose krijojnë një situatë antikushtetuese (shih, mes tjerash, Gjykata Kushtetuese Rasti nr. KI33/16, *Parashtruese Minire Zeka*, Aktgjykim i 4 gushtit 2018, paragrafi 91).
81. Gjykata konsideron se Gjykata Supreme është instanca e fundit dhe më e larta e gjyqësorit të rregullt, dhe si e tillë, ajo duhet të kujdeset për harmonizimin e praktikës gjyqësore në Republikën e Kosovës si dhe administrimin e drejtë të drejtësisë. Është obligim i Gjykatës Supreme që në rastet që janë të ngjashme në mënyrë relevante, për aq sa është e mundur, që vendimet e saj të jenë të parashikueshme dhe të karakterizohen nga rregullsia e rezultateve. Parashikueshmëria dhe rregullsia e vendimeve të Gjykatës Supreme do të ishte njëllot në dobi të ankuesve dhe gjykatave të instancës më të ulët.
82. Gjykata vëren se Gjykata Supreme në aktgjykimin e kontestuar ka përcaktuar: (i) se dispozitat ligjore relevante për rastin e parashtruesit të kërkesës janë neni 382 i LMD-së në lidhje me nenin 26.7 të Ligjit për Autopërgjegjësinë; (ii) se kamata prej 12 % nuk zbatohet në rastet për regresim të borxhit por vetëm në kërkesat e trajtimit të personave të dëmtuar për shpërblim të dëmit në procedurë jashtëgjyqësore; (iii) se kamata prej 12% zbatohet vetëm për mos trajtim dhe rënie në vonesë të trajtimit të kërkesave të personave të dëmtuar për dëmshpërblim dhe jo për regresim borxhi; dhe, se (iv) për këto arsye, parashtruesit të kërkesës ka të drejtë në kamatëvonesë të paraparë me nenin 382 të LMD-së (8%) dhe jo kamatë të “kualifikuar” (12%).
83. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet pjesës relevante të aktgjykimit të Gjykatës Supreme, që përcakton: *“...aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe asaj të dytë lidhur me pjesën që ka të bëjë me kamatën e gjykuar përfshihet me zbatimin e gabuar të së drejtës materiale nga neni 382 i LMD-së në lidhje me nenin 26.7 të ligjit për sigurimin e detyrueshëm nga auto-përgjegjësia [...] zbatimi i gabuar i të drejtës materiale qëndron në faktet se siç është thënë më lartë, kërkesëpadia e paditësit për shpërblim të dëmit si dhe padia është paraqitur në kohën kur ka hyrë në fuqi për sigurimin e detyrueshëm nga auto-përgjegjësia. Kamata e aprovuar nga gjykatat e instancës më të ulët, ligjërisht nuk aplikohet në kontestet për regresim të borxhit por vetëm në kërkesat e trajtimit të personave të dëmtuar për shpërblim të dëmit në procedurën jashtëgjyqësore ashtu siç parashihet në nenin 26 të Ligjit në fjalë dhe nenit 5.1 të Rregullit të BQK-së nr. 3 mbi ndryshimin e Rregullit për sigurimin e*

detyrueshëm nga auto-përgjegjësia të datës 25 shtator 2008, në të cilat dispozita thirren gjykatat e instancës më të ulët. Ato kamata të cilat i kanë aplikuar gjykata shkallës së parë dhe të dytë janë të parapara me qëllim të disiplinimit të kompanive të siguruese në raportet e sigurimit ndaj kërkesave për dëmshpërblim të personave të dëmtuar të cilat kërkesa kompanitë sigurimeve janë të detyruara që t'i trajtojnë me urgjencë brenda afateve të parapara sipas dispozitave të lartpërmendura. Par. 7 i nenit 26 të ligjit për sigurimin e detyrueshëm nga auto-përgjegjësia, përjashtim zbatimin e kamatës prej 12 % për regresim borxhi, kamatë kjo vetëm e paraparë vetëm për mostrajtim dhe rënien në vonesë të trajtimit të kërkesave të personave të dëmtuar për dëmshpërblim. Nga kjo rezulton se paditësi ka të drejtë vetëm në kamatëvonesë të paraparë me nenin 382 nga LMD dhe jo kamatë “të kualifikuar” sipas dispozitave të zbatuara nga gjykata e shkallës së parë dhe të dytë. Meqenëse, paditësja me parashtresën e datës 11.3.2014 ka kërkuar regresim të borxhit nga e paditura, rezulton se e paditura nga kjo datë ka rënë në vonesë kur nuk e ka përmbushur detyrimin brenda afatit deri në pagesën definitive”.

84. Çështja nëse parashtruesit të kërkesës i njihet e drejta për 12 % ose 8 % të kamatëvonesës është çështje e zbatimit dhe interpretimit të ligjit dhe e diskrecionit në gjykim të Gjykatës Supreme, dhe si të tilla, në vetvete, nuk bien ndesh me të drejtën për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, përveç nëse rezulton se ka shkelje flagrante të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, çfarë është e qartë se nuk ka ndodhur në rastin nën-shqyrtim.
85. Sa më sipër, Gjykata vlerëson se Gjykata Supreme ka dhënë bazën juridike dhe ka shpjeguar se në cilat raste zbatohet norma ligjore që përcakton kamatëvonesën prej 12% respektivisht 8% dhe përse në rastin e parashtruesit të kërkesës zbatohet norma që përcakton kamatëvonesën prej 8%. Në aktgjykimin e kontestuar të Gjykatës Supreme ekziston lidhja logjike ndërmjet bazës juridike, arsytimit dhe konkluzave të nxjerra çka nënkupton se aktgjykimi i kontestuar i përmban të gjithë komponentët e një vendimi të arsyetuar.
86. Lidhur me qëndrueshmërinë e praktikës gjyqësore, bazuar në testin e trefishtë të përcaktuar nga GJEDNJ-ja, Gjykata konstaton: (i) se në rastin nën shqyrtim nuk është provuar ekzistenca dallimeve “të thella dhe afatgjate” lidhur me qëndrueshmërinë e praktikës gjyqësore të Gjykatës Supreme; (ii) se ekziston mekanizmi për administrimin e drejtë të drejtësisë dhe për shqyrtimin e ndryshimit të praktikës gjyqësore (shih Ligji për Gjykatat Nr. 06/L-054, neni 14. 2.10); dhe se; (iii) Gjykata Supreme më 1 dhjetor 2020 ka nxjerrë “Mendim Juridik për Kamatën lidhur me ligjin e aplikueshëm, lartësinë dhe periudhën e llogaritjes” bazuar në nenin 14. 2.10 të Ligjit për Gjykatat.
87. Në këtë drejtim, Gjykata nënvizon se neni 31 i Kushtetutës në ndërlidhje me nenin 6 (1) të KEDNJ-së nuk akordon të drejtën e fituar për qëndrueshmëri (*consistency*) të praktikës gjyqësore. Zhvillimi i praktikës gjyqësore, në vetvete, nuk është kundër administrimit të drejtë të drejtësisë pasi që dështimi për të mbajtur qasje dinamike dhe evolutive do të pengonte reformën apo përmirësimin (shih rastet e GJEDNJ-së, *Nejdet Şahin and Perihan Şahin kundër Turqisë*, Aktgjykim i 20 tetorit 2010, paragrafi 58; *Lupeni Greek*

Catholic Parish and Other v. Romania) *Famullia Katolike Greke dhe të tjerët kundër Rumanisë*, Aktgjykim i 29 nëntorit 2016, paragrafi 116). Dallimet në praktikë gjyqësore, për nga natyra, janë pasojë e qenësishme të cilitdo sistemi gjyqësor që është i bazuar në një rrjet të gjykatave të faktit dhe të apelit me autoritet mbi zonën e juridiksionit territorial të tyre. Roli i Gjykatës Supreme është që pikërisht t'i zgjidhë konfliktet e tilla (shih rastin e GJEDNJ-së, *Beian kundër Rumanisë* (nr. 1), cituar më lart, paragrafi 37).

88. Lidhur me vendimet e Gjykatës Supreme që i ka dorëzuar parashtruesi i kërkesës me qëllim të ilustrimit të qëndrimeve kundërthënëse të Gjykatës Supreme dhe të krahasimit me aktgjykimin e kontestuar në rastin nën shqyrtim, Gjykata thekson se nuk është funksioni i saj që t'i krahasojë ato vendime me aktgjykimin e kontestuar, përveç në rastet e arbitraritetit të dukshëm, çfarë nuk ka ngjarë në rrethanat e rastit konkret, sidomos duke pasur parasysh respektimin e pavarësisë të gjykatave të rregullta (shih, *mutatis mutandis*, rastin e GJEDNJ-së, *Adamsons kundër Letonisë*, të cituar më lart, paragrafi 118).
89. Nga sa më sipër, Gjykata përfundon se Aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës Supreme është në përputhje me të drejtën për një vendim të arsyetuar dhe parimin e sigurisë juridike sepse: (i) shpjegon se kamata prej 12% zbatohet vetëm për mos trajtim dhe rënie në vonesë të trajtimit të kërkesave të personave të dëmtuar për dëmshpërblim dhe jo për regresim borxhi; (ii) parashtruesi i kërkesës ka të drejtë në kamatëvonesë të paraparë me nenin 382 të LMD-së në lartësi prej 8% dhe jo kamatë të "kualifikuar" në lartësi prej 12% dhe, se (iii) Gjykata Supreme më 1 dhjetor 2020 ka nxjerrë "Mendim Juridik për Kamatën lidhur me ligjin e aplikueshëm, lartësinë dhe periudhën e llogaritjes" bazuar në nenin 14. 2.10 të Ligjit për Gjykatat.
90. Prandaj, Gjykata konstaton se nuk ka pasur shkelje të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (1) (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së.

Përfundim

91. Lidhur me pretendimin për shkelje të së drejtës për një vendim të arsyetuar, Gjykata ka vlerësuar se Gjykata Supreme (i) ka dhënë bazën juridike dhe ka shpjeguar se përse në rastin e parashtruesit të kërkesës zbatohet norma që përcakton kamatëvonesën prej 8%; (ii) aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës Supreme përmban lidhje logjike ndërmjet bazës juridike, arsyetimit dhe konkluzave të nxjerra; (iii) si rrjedhojë logjike ndërmjet bazës juridike, arsyetimit dhe konkluzave ka rezultuar se aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës Supreme plotëson kushtin e një vendimi të arsyetuar; dhe, se (iv) nëse parashtruesit të kërkesës i njihet e drejta për 12 % ose 8 % të kamatëvonesës është çështje e zbatimit dhe interpretimit të ligjit dhe e diskrecionit në gjykim të Gjykatës Supreme, dhe si të tilla, në vetvete, nuk bien ndesh me të drejtën për gjykim të drejtë dhe të paanshëm.
92. Lidhur me pretendimin për cenim të parimit të sigurisë juridike, Gjykata konstatoi: (i) se në rastin nën shqyrtim nuk është provuar ekzistenca dallimeve "të thella dhe afatgjate" lidhur me qëndrueshmërinë e praktikës gjyqësore të Gjykatës Supreme; (ii) se ekziston mekanizmi për administrimin e drejtë të

drejtësisë dhe për shqyrtimin e ndryshimit të praktikës gjyqësore (shih Ligji për Gjykatat Nr. 06/L-054, neni 14. 2.10); (iii) Gjykata Supreme më 1 dhjetor 2020 ka nxjerrë “Mendim Juridik për Kamatën lidhur me ligjin e aplikueshëm, lartësinë dhe periudhën e llogaritjes” bazuar në nenin 14. 2.10 të Ligjit për Gjykatat (iv) se mundësia e vendimeve kundërthënëse është një tipar i pandarë i çdo sistemi gjyqësor të bazuar mbi rrjetin e gjykatave themelore dhe të apelit, me autorizime në kuadër të juridiksionit të tyre territorial; (v) se cili ligj duhet zbatuar në rrethanat e rastit konkret është prerogativë dhe detyrë e Gjykatës Supreme; dhe, se (v) roli i Gjykatës Supreme është që pikërisht t’i zgjidhë konfliktet e tilla.

93. Në fund, Gjykata konstatoi se, në rrethanat e rastit konkret, nuk ka pasur shkelje të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (1) (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në pajtim me nenet 113.7 dhe 21.4 të Kushtetutës, me nenet 20 dhe 47 të Ligjit dhe me rregullin 59 (1) të Rregullores së punës, në seancën e mbajtur më 28 prill 2021,

VENDOS

- I. TA DEKLAROJË, njëzëri, kërkesën të pranueshme;
- II. TË KONSTATOJË, me shumicë votash, se Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës, E. Rev. nr. 1/2019, i 27 shkurtit 2019, është në përputhshmëri me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe nenin 6 [E drejta për një proces të rregullt] të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut;
- III. T'UA KUMTOJË këtë Aktgjykim palëve dhe, në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit, ta publikojë në Gazetën Zyrtare;
- IV. Ky Aktgjykim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtarja raportuese

Remzije Istrefi-Peci

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Arta Rama-Hajrizi